

Drachten, Morra

QuickScan

JM ecologie b.v., 2021

QuickScan Drachten, Morra

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer

R21.245

Status

1.0 (definitief)

Datum

07-12-2021

Opdrachtgever

Rho adviseurs
Druifstreek 72-C
8911 LH Leeuwarden

Auteur

Corine Bos

Controle

Jildou Dekker

Voorpagina

Overzicht plangebied

Te citeren als

Bos, C. 2021. QuickScan Drachten, Morra; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. Rapport R21.245 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12
8401 CL Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	3
1.4	Scope van de QuickScan	4
1.5	Werkwijze	5
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie.....	6
2.2	Ingreep.....	7
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie	9
3.1	Vogels.....	9
3.2	Vleermuizen	10
3.3	Overige zoogdieren.....	12
3.4	Amfibieën.....	13
3.5	Vissen.....	13
3.6	Dagvlinders	13
3.7	Libellen.....	14
3.8	Overige fauna.....	14
3.9	Vaatplanten	14
4	Effecten en gevolgen.....	15
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	15
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	15
5	Mitigerende maatregelen	17
5.1	Algemene broedvogels; mitigatie	17
5.2	Vleermuizen; mitigatie.....	18
5.3	Otter; mitigatie	19
5.4	Poelkikker; nader onderzoek	19
6	Conclusie.....	20
	Geraadpleegde bronnen.....	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Rho adviseurs heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd in Drachten, gemeente Smallingerland, provincie Fryslân. De opdrachtgever is voornemens om een nieuwe woonwijk te realiseren op een perceel wat momenteel als weiland gebruikt wordt.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen in het zuidwesten van Drachten, tussen de Overstesingel en Morra. Drachten ligt ten noordoosten van Heerenveen en ten zuidoosten van Leeuwarden. De snelweg A7 loopt ten zuiden van Drachten, van Groningen richting Heerenveen. Ten westen van Drachten ligt Nationaal Park de Alde Feanen. De omgeving bestaat uit woonhuizen, kantoorpanden, een kinderboerderij en doorgaande wegen. Ten zuiden van het plangebied loopt een watergang, de Oude Drait. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rode stip) (Bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht. In de provincie Fryslân geldt vanaf 1 januari 2022 mogelijk een aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden.

Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande werkzaamheden, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland en overige provinciaal beschermde gebieden) en bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de geplande werkzaamheden meerdere jaren wordt, of indien de omstandigheden significant wijzigen, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlassen en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Corine Bos van JM ecologie b.v. op 25 november 2021. Het bezoek is uitgevoerd van 10:00 tot 11:00 uur, bij 8°C en 1 Bft, op een bewolkte en regenachtige dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregelen en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de werkzaamheden conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen in het zuidwesten van het dorp Drachten, gemeente Smallingerland, provincie Fryslân. Het plangebied wordt omsloten door kantoorpanden, watergangen, woonhuizen en doorgaande wegen. De brede omgeving bestaat uit woningen, wegen, bedrijfspanden, een winkelcentrum en een kinderboerderij.

Het plangebied zelf betreft een weiland, welke gebruikt is geweest door schapen. Op het moment van het veldbezoek was er geen vee aanwezig op het weiland. Het weiland bestaat uit hoog gras met een bomenrij in het midden, bestaande uit onder andere eik en zwarte els. Deze bomenrij staat langs een kleine watergang, welke deels begroeid is met eendenkroos. Rondom het plangebied ligt tevens een sloot van ongeveer 2 meter breed, welke recent gemaaid en geschoond was. De weg Overstesingel loopt ten noorden van het plangebied en de weg Morra loopt ten zuidoosten van het plangebied. Ten zuiden van het plangebied ligt een kantorencomplex, het Morrapark, waar verschillende bedrijven in aanwezig zijn. Langs het plangebied staan verschillende hoge bomen en lopen meerdere watergangen die met riet begroeid zijn. Ten zuidwesten van het plangebied loopt een brede watergang, de Oude Drait van noordwest richting zuidoost. Daarnaast ligt ten oosten van het plangebied een kinderboerderij, de Natuurij.

Afbeelding 2.1. Begrenzing van het plangebied (rood kader) (Bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Oostzijde plangebied met watergang.

Afbeelding 2.3. Plangebied met bomenrij.

Afbeelding 2.4. Watergang langs de bomenrij.

Afbeelding 2.5. Plangebied gezien vanaf noorden.

Afbeelding 2.6. Plangebied met Overstesingel op achtergrond.

Afbeelding 2.7. Plangebied met kantorencomplex op de achtergrond.

2.2 Ingreep

De opdrachtgever is voornemens om 16 nieuwe woningen te realiseren. Hiervoor zullen de bomen in het midden van het plangebied gekapt worden, de watergang gedempt en de watergang rondom het plangebied wordt verbreed. Rondom deze woningen komen watergangen, waarbij de huidige sloten verbreed zullen worden. Er wordt een nieuwe toegangsweg aangelegd, die vanaf de Morra via een brug richting het westen loopt en aan het einde een rotonde zal hebben. Aan de noordzijde van deze weg zullen zeven woningen gerealiseerd worden, aan de zuidzijde zullen negen woningen gerealiseerd worden. Aan de noordzijde van deze woonwijk wordt een eiland met een moeras gerealiseerd. Om zowel de woonwijk als dit eiland worden rondom rietkragen aangelegd. Rond de woonwijk wordt een talud aangelegd. Ook zullen er twee nieuwe dammen komen, één ten zuiden van de woonwijk en één ten noorden, die het eiland met de woonwijk verbindt (afbeelding 2.8).

Afbeelding 2.8. Situatieschets ontwikkeling plangebied woonwijk Morra (Bron: Heeren Architecten).

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 tot en met 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. Vanaf 1 januari 2022 treedt in de provincie Fryslân mogelijk een nieuwe lijst met jaarrond beschermde nesten in werking. Vogels die vallen in categorie 1 tot en met 4 zijn aangevuld met de volgende soorten: aalscholver, blauwe reiger, bosuil, draaihals, dwergsterne, grote sterne, grote zilverreiger, huiszwaluw, ijsvogel, lepelaar, noordse sterne, purperreiger, raaf, ringmus, stormmeeuw, torenvalk, zeearend, zwarte specht, zwarte sterne en zwartkopmeeuw.

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Indien sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden voor één of meerdere van deze soorten, dan worden deze hieronder behandeld onder 'Jaarrond beschermd'. Zo niet, dan worden deze soorten net als overige broedvogels behandeld onder 'Algemene broedvogels'. Vanaf 1 januari 2022 treedt in de provincie Fryslân mogelijk een nieuwe lijst met jaarrond beschermde nesten in werking. De volgende vogelsoorten vallen vanaf 1 januari 2022 onder categorie 5 in de provincie Fryslân: bergeend, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, eider, gekraagde roodstaart, glanskop, grote mantelmeeuw, grutto, kleine bonte specht, kleine mantelmeeuw, kokmeeuw, kraanvogel, middelste bonte specht, oeverzwaluw, paapje, ruigpootuil, scholekster, spreeuw, strandplevier, visdief en zilvermeeuw.

Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten in en binnen de verstoringszone van het plangebied. Het plangebied ligt tussen woonwijken en drukke doorgaande wegen. Er zijn rond het plangebied twee boomnesten aangetroffen. Dit waren losse boomnesten in twee verschillende bomen. De ene zat in een boom tussen het kantorencomplex en het plangebied, de ander zat in een boom aan de overzijde van de Overstesingel. Deze nesten zijn waarschijnlijk van kraaien of eksters en kunnen mogelijk gebruikt worden door boomvalk, ransuil, buizerd en torenvalk. Ook kan het een roekenkolonie zijn die zich aan het uitbreiden is. De torenvalk broedt in Nederland voornamelijk in kasten en niet vaak midden in de stad. Voor boomvalk is de omgeving te veel verstorend. Er is in de omgeving van het plangebied geen roekenkolonie bekend, deze bevindt zich in het Slingepark. Twee enkele nesten in verschillende bomen zijn niet kenmerkend voor roeken, welke koloniebroeders betreffen. De bomenrij is daarnaast te open en ligt in een gebied met te veel verstoring, waardoor ransuil en buizerd ook uitgesloten zijn. De hoogspanningsmasten in de omgeving zijn tevens gecontroleerd op nesten van bijvoorbeeld boomvalk, deze zijn niet aangetroffen.

Op basis van aanwezig habitat met bijbehorende urbane verstoring, afwezigheid van nesten op masten en palen en afstand tot grote wateren en zoute milieus kunnen daarnaast nesten van aalscholver, blauwe reiger, bosuil, draaihals, dwergsterne, grote sterne, grote zilverreiger, havik, lepelaar, noordse

stern, oehoe, ooievaar, purperreiger, raaf, slechtvalk, sperwer, stormmeeuw, wespendif, zeearend, zwarte stern, zwarte wouw, zwarte specht en zwartkopmeeuw uitgesloten worden. Ook voor kerkuil en steenuil is geen geschikte broedlocatie vanwege de afwezigheid van holtes en openingen in (en dus toegang tot) omliggende panden en woningen. Grote gele kwikstaart kan mogelijk broeden langs de Oude Drait, maar vanwege de verstoring door zowel auto's, fietsers en wandelaars langs deze watergang is aanwezigheid van een nestlocatie van de grote gele kwikstaart binnen de verstoringzone van de werkzaamheden uitgesloten. Er is een broedgeval bekend van ijsvogel langs de Nieuwe Drait, ten noorden van de Oude Drait. Mogelijk is er langs de Oude Drait ook geschikt broedbiotoop aanwezig voor de ijsvogel. Binnen de verstoringzone zijn echter geen geschikte nestlocaties voor de ijsvogel aangetroffen vanwege de afwezigheid van lemige en zandige oeverranden en verstoring door de Overstesingel. Ijsvogel kan daarom ook uitgesloten worden binnen de verstoringzone van het plangebied. Tot slot zijn er geen nesten aangetroffen van de huiszwaluw, waardoor de huiszwaluw ook kan worden uitgesloten in en rond het plangebied.

Het plangebied zelf bevat geen gebouwen, maar mogelijk zijn er wel nestlocaties van huismus, ringmus en gierzwaluw in de omliggende woningen. Er zijn woningen met dakpannen daken, waar huismus, ringmus of gierzwaluw een nest kan hebben. Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismus, ringmus en gierzwaluw kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van huismus, ringmus en gierzwaluw staan beschreven in paragraaf 4.2.

Afbeelding 3.1. Boomnest tussen plangebied en kantoren. Afbeelding 3.2. Boomnest aan overzijde Overstesingel.

Algemene broedvogels

Er is binnen het plangebied geschikt habitat aanwezig voor diverse soorten algemene broedvogels. In de bomen en het struikgewas op het plangebied kunnen soorten als houtduif, merel en vink tot broeden komen. In de watergangen kunnen diverse watervogels als meerkoet en wilde eend tot broeden komen en op het weiland kunnen diverse weidevogels en grondbroeders tot broeden komen.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foeragegebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te

brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken. Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

Het plangebied bevat geen gebouwen waar gebouwbewonende vleermuizen een verblijfsplaats kunnen hebben. De bomen in en rond het plangebied zijn gecontroleerd op holtes, deze zijn niet aangetroffen. Aanwezigheid van zowel gebouw- als boombewonende vleermuizen binnen het plangebied kan worden uitgesloten. De woningen en gebouwen naast het plangebied kunnen wel geschikte verblijfsplaatsen voor vleermuizen bieden. De aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen in de omgeving van het plangebied kan dus niet uitgesloten worden.

Consequenties van de ingreep op potentiële vleermuisverblijfplaatsen staan beschreven in paragraaf 4.2.

Vliegroutes

In en rond het plangebied zijn diverse lijnvormige elementen die dienst kunnen doen als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen in de vorm van bomenrijen en een watergang. Er zijn voldoende alternatieve bomenrijen in de omgeving, waardoor dit niet als essentiële vliegrouteondersteuning beschouwd wordt. De watergang ten zuidwesten van het plangebied kan ook gebruikt worden als vliegrouteondersteuning. Aangezien er in de omgeving geen alternatieve vliegrouteondersteuning in de vorm van watergangen aanwezig is, kan deze watergang aangemerkt worden als essentiële vliegrouteondersteuning. De aanwezigheid van essentiële vliegrouteondersteuning voor vleermuizen kan dus niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op potentiële essentiële vliegroutes van vleermuizen staan beschreven in paragraaf 4.2.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de omgeving van het plangebied genoeg minstens even geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het plangebied niet als essentieel foerageergebied beschouwd.

3.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdiersoorten. Het gaat hier om de boommarter, das, eekhoorn, otter en wolf. Naast de bekende beschermde soorten kunnen in de omgeving van het plangebied andere nog niet aangetroffen beschermde soorten aanwezig zijn. Indien deze verwacht worden in het plangebied, worden deze hieronder tevens behandeld.

Boommarter

De boommarter is een soort van een bosrijke omgeving. Verblijfplaatsen van de soort bevinden zich vaak in oude spechten- en inrotingsholten van bomen. De boommarter kan echter ook verblijfplaatsen hebben onder takkenhopen. Rustplaatsen bevinden zich ook op andere plekken, zoals in konijnen- en vossenholten en tussen boomwortels (Zoogdierverseniging, z.d.). Er zijn twee waarnemingen bekend de boommarters, deze zijn beide gedaan in het bos van Beetsterzwaag, ruim 1,5 kilometer ten zuiden van het plangebied. Het plangebied betreft een weiland en een bosrijke omgeving ontbreekt. Ook is er veel verstoring door de doorgaande wegen en woningen rond het plangebied en zijn er geen boomholtes aangetroffen. De aanwezigheid van boommarter in en rond het plangebied kan daarmee worden uitgesloten.

Das

De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 meter onder het maaiveld (Zoogdierverseniging z.d.). Er zijn drie waarnemingen bekend van de das rond het plangebied. Twee waarnemingen zijn gedaan in het bos van Beetsterzwaag en één is gedaan op ongeveer 250 meter ten zuidoosten van het plangebied, in de wijk de Morra. Dit betrof een foeragerend exemplaar. Mogelijk gebruikt de das het plangebied incidenteel om te foerageren, maar er is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig, waardoor dit niet als essentieel foerageergebied wordt gezien. Er zijn daarnaast geen sporen van dassen als wissels of een burcht aangetroffen in of rond het plangebied. Aanwezigheid van essentieel foerageergebied en verblijfplaatsen van de das in en rond het plangebied kan daarmee worden uitgesloten.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in bosachtige biotopen. Ze leven in verschillende bostypen maar ook in tuinen, parken en houtwallen. Zolang er voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdierverseniging, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de eekhoorn, het grootste deel van de waarnemingen is gedaan nabij de Sydwege, ongeveer 800 meter ten noorden van het plangebied. Ook zijn er twee waarnemingen van eekhoorn bekend op ruim 500 meter ten zuiden van het plangebied, in het bos van Korteheemmen. In de omgeving van het plangebied is geen bosrijke omgeving aanwezig. Tevens bestaat de omgeving van het plangebied voornamelijk uit woningen en drukke doorgaande wegen. Aanwezigheid van de eekhoorn in en rond het plangebied kan daarmee worden uitgesloten.

Otter

Otters leven in oeverzones die liggen in gebieden met voldoende dekking en rust (Zoogdierverseniging, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van otters rond het plangebied. De dichtstbijzijnde zijn gedaan op ongeveer 30 meter van het plangebied, in de watergang de Oude Drait. Dit betrof dood gevonden exemplaren. De watergang kan door otters gebruikt worden om zich te verplaatsen naar andere watergangen en kan dus mogelijk een essentiële migratieroute zijn. De aanwezigheid van otters rond het plangebied kan dus niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op leefgebied van de otter staan beschreven in paragraaf 4.2.

Wolf

Wolven leven in heel verschillende leefgebieden, van toendra en steppen tot aan bos- en cultuurlandschap. Bij voorkeur leeft de wolf in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden (Zoogdiervereniging, z.d.). Er is één waarneming bekend van de wolf ten oosten van het plangebied. Dit betrof vraatsporen van de wolf. Echter is er geen geschikt vestigingshabitat aanwezig rondom het plangebied. Wolven zijn namelijk schuwe dieren en vestigen zich in de grotere bossen in Nederland (Zoogdiervereniging (z.d.). Aanwezigheid van de wolf kan daarmee worden uitgesloten.

3.4 Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van één beschermde amfibieënsoort. Het gaat hier om de poelkikker. Naast de bekende beschermde soorten kunnen in de omgeving van het plangebied andere nog niet aangetroffen beschermde soorten aanwezig zijn. Overige beschermde amfibieën worden op basis van aanwezig habitat en verstoring niet verwacht binnen het plangebied.

Poelkikker

De poelkikker komt voor in schone, stilstaande, vrij voedselarme wateren zoals vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, uiterwaarden, agrarisch gebied en laagveen. Niet alleen tijdens de voortplanting, maar een groot deel van het zomerhalfjaar is de poelkikker in en om het water te vinden. De soort overwintert meestal op het land, bijvoorbeeld ingegraven in de grond, in muizenholletjes, onder stronken of in dammetjes waar puin aanwezig is (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de poelkikker, deze zijn allemaal gedaan in de wijk de Drait, de dichtstbijzijnde op 300 meter ten zuidoosten van het plangebied. De watergangen rond het plangebied kunnen mogelijk geschikt leefgebied zijn voor de poelkikker. De bomenrij met begroeiing kan daarnaast gebruikt worden als overwinteringshabitat. Aanwezigheid van de poelkikker kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op leefgebied en overwinteringshabitat van de poelkikker staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.5 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied een waarneming bekend is van één beschermde vissoort. Het gaat hier om de grote modderkruiper. Naast de bekende beschermde soorten kunnen in de omgeving van het plangebied andere nog niet aangetroffen beschermde soorten aanwezig zijn. Overige beschermde vissoorten worden op basis van aanwezig habitat en verstoring niet verwacht binnen het plangebied.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper leeft in ondiepe wateren met een dikke modderlaag en uitbundige waterplantengroei. Door een gespecialiseerde huid- en darmademhaling (via ingeslikte lucht) kunnen grote modderkruipers overleven in situaties met lage zuurstofgehalten. De soort is in staat om in drooggevallen sloten ingegraven in de modderlaag enige tijd te overleven door gebruik te maken van huidademhaling. (RAVON, z.d.). Er is één waarneming bekend van grote modderkruiper op ruim één kilometer ten zuiden van het plangebied. De grote modderkruiper is erg gevoelig voor verstoring door geluid, optische en mechanische verstoring. Het plangebied ligt naast een drukke doorgaande weg, de Overstesingel, en er is veel verstoring aanwezig. Tevens bevatten de watergangen geen rijke onderwatervegetatie. Hierdoor is de aanwezigheid van grote modderkruiper uitgesloten.

3.6 Dagvlinders

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van een beschermde dagvlindersoort. Het gaat hier om de grote vos. Naast

de bekende beschermde soorten kunnen in de omgeving van het plangebied andere nog niet aangetroffen beschermde soorten aanwezig zijn. Overige beschermde dagvlindersoorten worden op basis van aanwezig habitat en verstoring niet verwacht binnen het plangebied.

Grote vos

De grote vos leeft met name in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande waardbomen. De vlinder overwintert in holle bomen of stapels hout. De eitjes worden door het vrouwtje afgezet op de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn onder andere iep, zoete kers en enkele wilgensoorten (Vlinderstichting, z.d.). De grote vos is een soort die over grote afstanden kan zwerven en in toenemende mate in Nederland wordt gezien. Grotendeels gaat het daarbij om zwerfende dieren. Er zijn drie waarnemingen bekend van de grote vos, deze zijn gedaan op ongeveer 500 meter ten noordoosten van het plangebied. Er is rond het plangebied gezocht naar waardplanten als iep, zoete kers en wilgen, deze zijn niet aangetroffen. Tevens ontbreekt een bosrijke omgeving rond het plangebied, waardoor aanwezigheid van de grote vos kan worden uitgesloten in en rond het plangebied.

3.7 Libellen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van een beschermde libellensoort. Het gaat hier om de noordse winterjuffer. Naast de bekende beschermde soorten kunnen in de omgeving van het plangebied andere nog niet aangetroffen beschermde soorten aanwezig zijn. Overige beschermde libellensoorten worden op basis van aanwezig habitat en verstoring niet verwacht binnen het plangebied.

Noordse winterjuffer

De Noordse winterjuffer is een libellensoort die overwintert als imago. In de nazomer ontwikkelen de larven zich tot imago's waarna ze bij het kouder worden in overwintering gaan. In het vroege voorjaar vindt de voortplanting plaats. Voortplantingshabitat bestaat uit petgaten en sloten in laagveenmoerassen met lisdodde en riet. Daarnaast kunnen ook plassen met een brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie geschikt zijn als voortplantingslocatie. Als overwinteringshabitat zijn beschutte heidevelden, pijpenstrootjes velden en halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje geschikt (Vlinderstichting, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de Noordse winterjuffer rond het plangebied. De dichtstbijzijnde waarneming is gedaan op ruim 250 meter ten noordwesten van het plangebied, nabij de Oude Drait. Mogelijk wordt de Oude Drait gebruikt als voortplantingshabitat voor de Noordse winterjuffer vanwege de aanwezigheid van riet en mogelijk lisdodde. Deze watergang wordt niet aangetast en voortplantingshabitat zal niet verdwijnen, waardoor er geen negatief effect is op de Noordse winterjuffer.

3.8 Overige fauna

Overige beschermde diersoorten zoals reptielen, kreeftachtigen en weekdieren zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied en worden ook niet verwacht op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreidingsgegevens.

3.9 Vaatplanten

Er zijn rond het plangebied geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten. De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied of in het heuvelland van Zuid Limburg. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde nesten	Huismus, ringmus, gierzwaluw	3.1	Potentieel
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel
Vleermuizen	Gebouwbewonende soorten en vliegroute	3.5	Potentieel
Zoogdieren	Otter	3.5	Potentieel
Amfibieën	Poelkikker	3.5	Potentieel

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten

In de woningen rond het plangebied broeden mogelijk huismussen, ringmussen en gierzwaluwen. Het plangebied ligt echter naast een drukke doorgaande weg en een kinderboerderij, dus er is veel menselijke verstoring aanwezig. De werkzaamheden zullen niet leiden tot extra verstoring van potentiële nestlocaties van huismus, ringmus en gierzwaluw. Er zijn dus geen maatregelen benodigd voor wat betreft mogelijke nestlocaties van huismus, ringmus en gierzwaluw.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringszone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, heeft dit mogelijk een versturende werking op de broedende vogels. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

De omliggende woningen en gebouwen kunnen mogelijk verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen bevatten. Ook is er mogelijk een essentiële vliegroute aanwezig langs de watergang de Oude Drait. Indien 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode voor vleermuizen

(circa 15 april tot en met 15 oktober), kan er lichtverstoring door het gebruik van bouwverlichting optreden. Ook wanneer er permanente verlichting in de vorm van straatlantaarns wordt aangebracht, kan dit verstoring werken voor vleermuizen. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen en vliegroutes. Het verstoren van vleermuizen is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Otter

De watergang de Oude Drait wordt mogelijk gebruikt door de otter als migratieroute en om zich te verplaatsen naar andere watergangen. Er wordt niet gewerkt aan de oevers van deze watergang, maar wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in de buurt van deze watergang, treed er mogelijk verstoring op van de otters. Het verstoren van otters is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Poelkikker

De watergangen in en rond het plangebied bieden mogelijk geschikt voortplantingshabitat en overwinteringshabitat voor de poelkikker. Wanneer deze oevers aangetast worden en watergangen worden gedempt, gaat mogelijk leefgebied en winterhabitat van de poelkikker verloren. Het beschadigen of vernielen van leefgebied van de poelkikker is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.4 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

5 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel	Mitigatie
Vleermuizen	Gebouwbewonende soorten	3.5	Potentieel	Mitigatie
Zoogdieren	Otter	3.5	Potentieel	Mitigatie
Amfibieën	Poelkikker	3.5	Potentieel	Nader onderzoek

5.1 Algemene broedvogels; mitigatie

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringszone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

De omgeving van het projectgebied is geschikt voor diverse algemene broedvogelsoorten. In de struiken kunnen diverse zangvogels tot broeden. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden toch starten aan het begin van het broedseizoen, dan dienen broedgevallen binnen het plan- en verstoringsgebied van de werkzaamheden voorkomen te worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren.

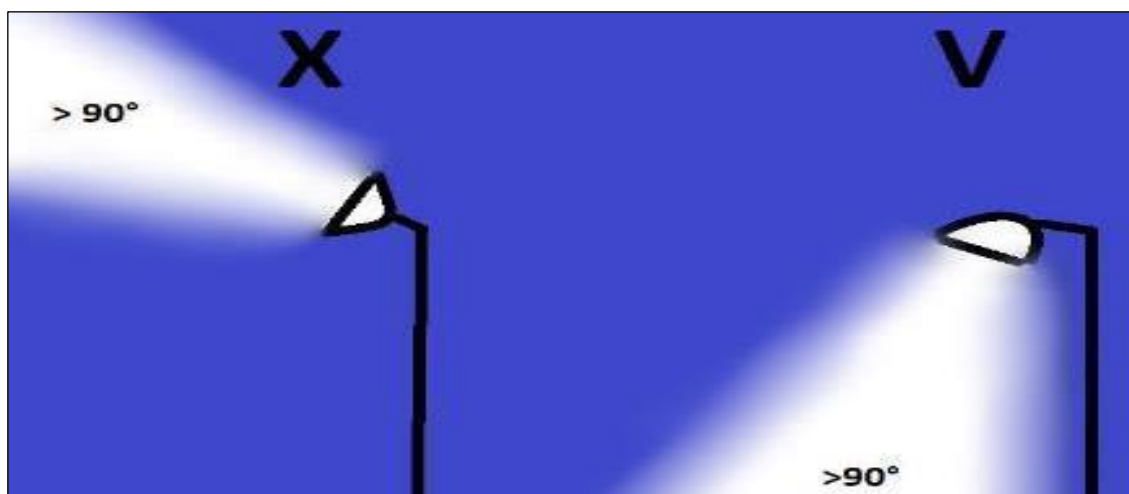
- Door het plaatsen van (fluit)linten in grasland kunnen weidevogels en grondbroeders buiten het projectgebied gehouden worden;
- Door het van tevoren kappen van bomen en struiken binnen het projectgebied is er geen nestgelegenheid meer voor verschillende soorten zangvogels zoals merel, houtduif en zwartkop;
- Door het kort maaien en kort houden van de oevervegetatie (waaronder bijvoorbeeld rietkragen maar ook pitruspollen) is er geen nestgelegenheid voor watervogels zoals meerkoet, waterhoen en wilde eend, en voor rietvogels zoals blauwborst, rietzanger en rietgors.

Het functioneren van de preventieve maatregelen dient gecontroleerd te worden vanaf de plaatsing totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Tevens mogen de genoemde maatregelen niet in strijd zijn met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor wat betreft andere beschermde soorten en/of gebieden of het beleid van de NNN.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen, dient het plan- en verstoringsgebied eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het projectgebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.2 Vleermuizen; mitigatie

De woningen naast het plangebied kunnen mogelijk verblijfsplaatsen voor vleermuizen bieden. Ook is er mogelijk een essentiële vliegroute langs de watergang de Oude Drait. Indien 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober), kan er lichtverstoring door het gebruik van bouwverlichting optreden. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen in de woningen rondom het plangebied en vliegroute langs de watergang. Een dergelijk effect is in strijd met de Wet Natuurbescherming. Om effecten van lichtuitstraling te voorkomen wordt geadviseerd om eventueel te gebruiken verlichting weg te draaien van de omliggende bebouwing en de watergang. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst) gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober). Dit houdt in dat de verlichting naar beneden gericht dient te zijn op de werkzaamheden zodat er geen licht naar de omgeving kan uitstralen. Ook mogelijk eventueel permanente verlichting dient naar beneden gericht te zijn. In onderstaande figuur (Figuur 5.1) is een dergelijke werkwijze schematisch weergegeven. De V in de tekening geeft weer hoe de lichtuitstraling naar de omgeving zoveel mogelijk kan worden beperkt kan worden. In de situatie met een X is er sprake van significante lichtuitstraling naar de omgeving waardoor een mogelijk effect op verblijven van vleermuizen niet is uit te sluiten. Bij voorkeur wordt er bij het plaatsen van een licht gekozen voor amberkleurige verlichting.

Figuur 5.1. Voorbeeld van toepassing bouwverlichting bij. X= verlichting veroorzaakt uitstraling naar omgeving, V= verlichting veroorzaakt geen uitstraling richting de omgeving.

5.3 Otter; mitigatie

Mogelijk bevindt zich een essentiële migratieroute van de otter in de watergang de Oude Drait, welke langs het plangebied loopt. De otter is een schuw dier en meestal 's nachts actief, maar ligt wel eens overdag te zonnebaden (Zoogdiervereniging, z.d.). Vanwege de aanwezigheid van fietsers en wandelaars langs de watergang, kan verstoring overdag door de werkzaamheden worden uitgesloten. Wanneer echter 's avonds na zonsondergang in het plangebied wordt gewerkt, kan mogelijk verstoring optreden voor aanwezige otters die zich via de watergang verplaatsen. Het is dus aan te raden om geen activiteiten of werkzaamheden uit te voeren tussen een half uur voor zonsondergang en een half uur na zonsopgang.

5.4 Poelkikker; nader onderzoek

De watergangen in en rond het plangebied worden deels gedempt en deels uitgebreid, waarvoor de oever vergraven dient te worden. Mogelijk worden deze watergangen gebruikt door poelkikker als voortplantingshabitat en overwinteringshabitat rond de bomenrij langs deze watergang. Wanneer deze watergangen gedempt worden en de oevers vergraven, verdwijnt dit leefgebied en worden aanwezige poelkikkers verstoord. Er dient daarom eerst nader onderzoek gedaan te worden naar de aanwezigheid van poelkikker in de watergangen rond het plangebied.

Het nader onderzoek naar poelkikker kan ok meerdere manieren gedaan worden. Een manier is om naar kooractiviteit te luisteren bij het voortplantingswater. Dit nader onderzoek kan gedaan worden door twee bezoeken te brengen in de maanden mei en juni. Ook kunnen volwassen dieren gevangen worden met een schepnet. Dit nader onderzoek bestaat uit 3 bezoeken waarbij gedurende een half uur de watergangen bevist worden met een schepnet. Hierbij is het doel om kikkers te vangen. Dit nader onderzoek moet gebeuren tijdens de actieve periode van poelkikker (april tot en met augustus).

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat poelkikkers aanwezig zijn binnen het plangebied of dat aannemelijk is dat verblijfplaatsen aanwezig zijn, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie Fryslân. Deze ontheffing wordt mogelijk verleend als in ieder geval buiten de kwetsbare periode (april tot en met augustus) wordt gewerkt of voor aanvang van deze periode het terrein ongeschikt gemaakt wordt. Tevens dienen compenserende maatregelen getroffen te worden door elders nieuw leefgebied te creëren. Indien uit het nader onderzoek blijkt dat poelkikker afwezig is, dan zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort.

6 Conclusie

In opdracht van Rho adviseurs heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan een weiland aan de Morra in Drachten, gemeente Smallingerland, provincie Fryslân. De opdrachtgever is voornemens om een nieuwe woonwijk te realiseren op het weiland. De QuickScan is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming (Wnb) op te sporen.

Uit de QuickScan is gebleken dat er mogelijk jaarrond beschermde nesten van huismus, ringmus, gierzwaluw, algemene broedvogels, verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen, foerageergebied van de otter en leefgebied van de poelkikker binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Om overtredingen op de Wet natuurbescherming te voorkomen, dient voor leefgebied van de poelkikker nader onderzoek uitgevoerd te worden.

Huisumus, ringmus en gierzwaluw ondervinden geen negatieve effecten door de werkzaamheden.

Voor algemene broedvogels, verblijven en vliegroutes van vleermuizen en foerageergebied van de otter dienen enkele mitigerende maatregelen genomen te worden. Het heeft de voorkeur om buiten het vogelbroedseizoen te werken. Indien toch gestart wordt met de werkzaamheden aan het begin van het vogelbroedseizoen, dan dient het plangebied ruim voor aanvang van het broedseizoen preventief ongeschikt gemaakt te worden. Indien gestart wordt te midden van het vogelbroedseizoen, dient er eerst een controle plaats te vinden door een ter zake kundige ecooloog.

Voor vleermuizen die mogelijk een verblijfplaats hebben in de gebouwen rond het plangebied en een mogelijke essentiële vliegroute, dient verstoring door bouwverlichting voorkomen te worden voor vleermuizen die potentieel een verblijfsplaats hebben in de woningen naast het plangebied en een mogelijk essentiële vliegroute. Voor mogelijk permanente verlichting dient deze naar beneden gericht te zijn en een amberkleurige verlichting te hebben. Voor de otter is het aan te raden om tussen zonsondergang en zonsopkomst niet te werken.

Gorredijk, december 2021
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 24 november 2021.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>